

4. Концепція Нової української школи / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2016. 40 с.

5. Теорія і методика навчання технологій : навчальний посібник для здобувачів освіти ступеня молодший бакалавр та бакалавр за спеціальністю А4 Середня освіта (за спеціальностями) / І.П. Андрощук, І.В. Андрощук, В.В. Бербец, Т.М.Бербец та ін. /за заг. ред. О. М. Коберника. Вінниця :2025.692 с.

6. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.07>

Грінченко О.В., Титаренко В.П.
м. Полтава, Україна
lenagrin@meta.ua

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБИ ВИСТАВКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація: У роботі розглянуто сутність графічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій. Визначено її складові: знання, уміння, навички, естетичний розвиток і мотивацію. Проаналізовано структуру компетентності, яка включає смисловий, діяльнісний, мотиваційно-ціннісний та індивідуально-особистісний компоненти. Розкрито вплив цифрових технологій, зокрема комп'ютерної графіки та 3D-моделювання, на сучасну графічну освіту. Підкреслено необхідність поєднання традиційних і сучасних підходів у підготовці вчителів. Зроблено висновок про важливість розвитку творчих здібностей і мотивації здобувачів освіти.

Ключові слова: художньо-графічна компетентність, учитель технологій, виставкова діяльність, здобувач вищої освіти, особистість.

Abstract: The paper examines the essence of graphic competence of future teachers of labor training and technologies. Its components are determined: knowledge, skills, aesthetic development and motivation. The structure of competence, which includes semantic, activity, motivational-value and individual-personal components, is analyzed. The influence of digital technologies, in particular computer graphics and 3D modeling, on modern graphic education is revealed. The need to combine traditional and modern approaches in teacher training is emphasized. The conclusion is made about the importance of developing creative abilities and motivation of education seekers.

Keywords: artistic and graphic competence, technology teacher, exhibition activity, higher education student, personality.

Графічна компетентність включає знання, вміння, навички малювання та графіки, а також розвинений естетичний смак, необхідні для ідеального вирішення професійних завдань. Графічна компетентність учителя трудового навчання та технологій характеризується усвідомленою потребою та вміннями фахівця використовувати графічні засоби для вирішення професійно орієнтованих завдань на основі системи графічних знань, умінь і навичок, а також досвіду графічної діяльності та індивідуально-особистісних якостей викладачів, сукупності зовнішніх та внутрішніх стимулів.

Основні взаємопов'язані компоненти у структурі графічної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання та технологій: смисловий; діяльнісний; мотиваційно-ціннісний; індивідуально-особистісний. При цьому графічні завдання набувають принципово іншого характеру відносно інформаційного розвитку суспільства. Розвиток інформаційних технологій (у тому числі цифрових) дав новий поштовх і відкрив новий напрям у професійно-графічній діяльності майбутніх учителів трудового навчання та технологій, що призвело до перегляду змісту їх графічної освіти.

Так, крім оволодіння традиційними (класичними) графічними дисциплінами (нарисна геометрія, креслення), сучасний викладач трудового навчання та технологій на відповідному професійному рівні повинен володіти засобами комп'ютерної графіки, переважно в галузі автоматизованого проектування. Професійно орієнтована діяльність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій спрямована переважно на проектування об'єктів праці учнів. Використання цифрових технологій тривимірного моделювання призводить до перегляду ролі та значення традиційного процесу проектування. Нині найбільш повним, точним і наочним джерелом інформації про об'єкт є його цифрова тривимірна модель, на основі якої можна створити всю необхідну проектну документацію на електронному або паперовому носії.

Графіка як самостійний вид дизайну має значний педагогічний вплив на культурно-професійний розвиток особистості майбутнього вчителя трудового навчання та технологій, зокрема, розвиток його творчих здібностей. Рівень суспільного життя, зростання матеріальних і духовних потреб особистості, потреба в гармонізації людських взаємин і довілля вимагають розвитку майбутніх професійних творчих сил і бажання будувати своє життя за законами добра і прекрасного. Проте мотивація майбутніх учителів трудового навчання та технологій до розвитку власних графічних компетентностей залишається низькою [2: 30].

Графічна діяльність здобувачів вищої освіти зумовлюється особливостями трьох рівнів знань. Перший – сприйняття, другий – уява як ознака психологічних дій, третій – як практичний спосіб техніко-технологічного відображення картини на умовному рівні у вигляді графічної композиції [3: 159]

Для підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій є вимоги, що мають виконуватися для досягнення необхідного рівня графічної компетентності: основою формування прийомів графічної грамоти повинні бути не природна обдарованість особистості, а раціональне знання способів виконання графічних дій та операцій, правил ефективного виконання зображень, у тому числі технологічних; крім теоретичних знань (геометрія, перспектива тощо), важливо спиратися на знання на рівні відчуттів і сприйняття образів, які можна назвати образними чи чуттєвими знаннями; шляхи розвитку творчих здібностей майбутніх учителів трудового навчання та технологій слід шукати в оптимальному балансі репродуктивної та продуктивної діяльності учнів; однією з основних складових графічної компетентності є мотивація до її реалізації; лише у процесі активної діяльності та в онтогенетичному розвитку особистості виникають і розвиваються навички графічної діяльності, які виявляються у швидкості, глибині та силі оволодіння методами і прийомами цієї діяльності.

Отже, сукупність знань, умінь і навичок, якими необхідно оволодіти майбутнім учителям трудового навчання та технологій під час формування графічної компетентності передбачає вирішення низки специфічних методичних завдань, зокрема: вивчення зображальних засобів – олівців, туші, гуаші, акварелі та інших, найбільш поширених у професійній діяльності, оволодіння особливими графічними

та художніми прийомами, навичками впевненого відтворення ліній різної конфігурації без креслярських інструментів, розвиток твердості й точності рухів під час малювання та креслення, розвиток окоміру тощо. Для цього доцільно запровадити у професійно орієнтовну підготовку майбутніх учителів трудового навчання та технологій вивчення основ графічних зображень та способів їх виконання. При цьому здобувачі вищої освіти мають оволодіти типовими засобами креслення та розв'язувати задачі на створення зображень різних елементів усіх технологічних профілів, що вивчаються в педагогічному університеті. Тому в процесі графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій у закладі вищої освіти важливо поєднувати графічну діяльність з мистецтвом. Такий методичний підхід сприяє розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів трудового навчання та технологій, при цьому підвищує їх мотивацію до вдосконалення графічної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Олєфіренко Т. О. Формування графічної компетентності у майбутніх учителів технологій: автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2012. 20 с.
2. Отич О. Особливості художньо-естетичного розвитку особистості у системі професійної освіти. *Професійно-художня освіта України : збірник наукових праць / редкол. : І. А. Зязюн (голова), В. О. Радкевич (заступник голови), Р. Т. Шмагало (заступник голови) та ін.* Київ, Черкаси : Вид-во «Черкаський ЦНТЕІ», 2005. Вип. III. С. 25–32.
3. Твердохлібова Я. М. Графіка як предмет пізнання та художньо-творчої діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. *Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матеріалів X Міжнар. педагогічно-мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / голов. ред. : І.А. Зязюн.* Вип. 4 (8). Чернівці : Зелена Буковина, 2013. С. 158–160.

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-4.08>

Шимкова І. В., Дуднік В. В., Мокрогуз М. О.
м. Вінниця, Україна
irina.shym22@gmail.com

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У тезах розглядається потенціал художньо-творчої діяльності з вторинними матеріалами як засобу екологічного виховання учнів 5 класу в процесі проектно-технологічної освіти. Теоретично обґрунтовано три виміри екологічної свідомості (когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісно-поведінковий) та показано, як художньо-творча діяльність забезпечує їх цілісний розвиток. Розкрито педагогічний зміст концепції апсайклінгу як методу творчого перетворення непотрібних речей на мистецькі вироби вищої художньої цінності. Описано триетапну структуру навчального проекту: екологічно-дослідницька, художньо-проектувальна та виконавсько-рефлексивна фази. Визначено роль учительської фасилітації у стимулюванні самостійного творчого пошуку учнів та формуванні навичок аргументованої рефлексії.